

termofytiku; jinde většinou vymrzá. Stromy plodí v našem klimatu jen velmi omezeně, nažky často zůstávají neklíčivé. Spolehlivější je množení kořenovými řízkami. Statné stromy jsou na j. Moravě (Židlochovice, až 18 m vys. strom; Lednice; Brno).

T: 9. Dol. Povlt. (Troja), 10b. Praž. kotl., 15a. Jarom. Pol., 16. Znoj.-brn. pah., 18. Jihomor. úv., 21b. Hornomor. úv. — M: 31a. Plz. pah. vl., 40. Jihočes. pah., 74b. Opav. pah.

Celkové rozšíření: Původní v několika j. státech USA (Arkansas, Oklahoma, Texas). Do Evropy introdukována v r. 1818; rozšířila se v některých zemích j. a stř. Evropy, v okolí Černého moře, ve Střední Asii. Na Slovensku se pěstuje místy v Podunajské nížině a v Potiši. — Mapy: LOZINA et SOKOLOV 1951: 531.

Význam: Pěstuje se jen vzácně, především v zámeckých parcích a botanických zahradách. Vhodná jako solitera do parků a větších za-

hrad. Zelená plodenství nejsou jedlá. Velmi dobře snáší řez, dá se pěstovat i jako keř v živých plotech. Listy lze krmit housenky bource morušového. První introdukce byla v r. 1865 v Hluboké. Na jižní Moravě byla množena a rozšiřována školkami v Brně již v 60. letech 19. stol.

Poznámka: Vzácně se pěstuje, především v botanických zahradách, *Broussonetia papyrifera* (L.) VENT. (papírovník čínský), původem z Thajska, Barmy a Číny. Vhodné podmínky má jen v nejteplejších chráněných polohách termofytika. Je to menší dvoudomý strom, habituálně podobný morušovníkům, od nichž se liší zejména většími, až přes 20 cm dlouhými, hluboce nepravidelně členěnými, na líci silně drsnými, na rubu hustě chlupatými listy, prašnikovými květy v dlouhých, úzce válcovitých jehnědách, pestikovými v kulovitých, asi 2 cm širokých květenstvích, která u nás nedozrávají. Letorosty často zmrzají, ale stromy rychle obrážejí.

3. *Ficus* L. — fíkovník

Ficus LINNAEUS Sp. Pl. 1059, 1753.

Lit.: KAMENICKÝ K. (1939): O pěstování fíkovníků v našich zemích. Prakt. Rádce 34: 221—223. — SÁTA N. (1945): A monographic study of the genus *Ficus* from the point of view of economic botany. Contr. Hort. Inst. Taihoku Imp. Univ. 1—2: 1—405; 3—4: 1—289. — BAXA F. (1954): Fígovník. In: ŠPÁLDON E. et al., Teplomilné a špeciálne rastliny, p. 281—288. Bratislava. — POSPIŠIL F. et HLAVA B. (1962): Zkušenosti s pěstováním užitkových rostlin subtropického a tropického pásma na jižní Moravě (II). Živa, ser. n., 10: 199—205.

Jednodomé dřeviny. Listy celistvé i členěné, palisty kornoutovitě spojené, zanechávající po opadu na větvích prstěncovitou stopu. Okvětí zakrnělé nebo 4—6četné, tyčinky 1—8, v pupenech vzpřímené, prašníky introrzní, čnělka tenká, většinou excentrická, s 1—2 rameny. Plodenství kulovité nebo hruškovité sykonium (syconium) s tenkými dělohami. — Asi 1 000 druhů v tropech a subtropích. — Entomogam. Alogam. Zoochor.

Poznámka: Specifický typ plodenství u rodu *Ficus* je sykonium. Vzniká zdužnatěním lůžka květenství v dutý hruškovitý či kulovitý útvar, v němž jsou ponořeny drobné květy nebo plody; otevírá se malým otvorem na vrcholu.

1. *Ficus carica* L. — fíkovník smokvoň

Ficus carica LINNAEUS Sp. Pl. 1059, 1753.

Řídce větvené nízké stromky nebo keře s větvemi rozestálými nebo poléhavými. Letorosty zprvu zelené, později hnědnoucí, jemně hustě chlupaté; mléko bílé. Čepele listů velmi proměnlivé, okrouhlé až široce vejčité, celistvé až hluboce 3—5dílné, (8—) 10—25 (—30) cm dl. a (8—) 10—22 (—25) cm šir., kožovité, na líci řídce, na rubu hustě chlupaté, se silně vyniklou žilnatinou. Palisty vejčité kopinaté. Sykonium krátce stopkaté, ± hruškovité, 4—6 cm dl., za zralosti sladké, jedlé, zvané fik. V—VI. Ff.

$2n = 26$ (extra fines)

Subtropický druh, který je u nás v omezené míře možno pěstovat jen v termofytiku. Od 18. stol. byl vysazován ve fíkovnách — zasklených, v zimě vytápěných halách. Pokusné polní vý-

sadby byly zakládány na Litoměřicku a Lednicu. Vzácně přechodně zplaňuje (Praha, Brno). Plodenství se v našich klimatických podmínkách vyvíjejí bez opylení (partenokarpie), které v subtropích uskutečňuje drobný blanokřídlý hmyz — stehnatka *Blastophagus psenes*. V chladnějších polohách se růst plodenství v prvním roce na podzim zastavuje, pokračuje na jaře a fíky dozrávají až v létě. Pěstován jen ojediněle v zahradách a sadech, místy též v chráněných polohách u zdí domů. Jedna z nejstarších kulturních rostlin, pěstovaná již několik tisíciletí (asi 4 000 let). Fíky jsou významným subtropickým ovocem, obsahují hodně cukrů, organické kyseliny, vitamíny aj. Druh pochází snad z Přední Asie, hojně se pěstuje i naturalizuje v celém Středozeří, při pobřeží Černého moře, ve Střední Asii aj. Poměrně dobré podmínky má ve vinorodých oblastech Slovenska.